

Sesida dals

Communitgà ils

Protocol nr.

23 d'avrigl 2019

26 d'avrigl 2019

311

Dumonda Rettich

concernent ina translaziun simultana en il cussegl grond

Resposta da la regenza

Sin basa da la dumonda Rettich sto la regenza s'exprimer davart ina chausa che pertutga en emprima lingua fatgs dal cussegl grond. Ella fa quai cun la retegnientscha duida. La finala èsi chausa dal cussegl grond da fixar las reglas per il diever da las linguas en il manaschi parlamentar.

Il punct da partenza è l'art. 4 da la lescha da linguas dals 19 d'october 2006 (LLing; DG 492.100) che regla la lingua per las tractativas en il cussegl grond ed en las cumissiuns. Tenor quel po mintga commembra e mintga commember dal cussegl grond s'exprimer en la lingua uffiziala da sia tscherna (art. 4 al. 1 LLing). Ina translaziun simultana dals votums n'è betg prevista. Ina tala n'è betg vegnida tematisada en las tractativas dal cussegl grond davart la lescha da linguas (cf. PCG 2 I 2006/2007, p. 502 s.). En connex cun in postulat correspondent avant prest 30 onns aveva il cussegl grond percenter discutà davart l'introducziun d'ina translaziun simultana. A la fin da la debatta è l'intervenziun però vegnida retratga (guardar PCG 1989/90, p. 167, 329 ss.).

Sin fundament da questas ponderaziuns po la regenza prender posiziun sco suonda davart las singulas dumondas:

Tar la dumonda 1: Il proceder per garantir ina translaziun simultana en trais linguas chantunalas è pli complex e chaschuna dapli lavur e custs che la translaziun simultana en duas linguas sco en ils chantuns Berna, Vallais u Friburg. Sch'ins parta dal fatg ch'i na dovra per il rumantsch betg ina translaziun simultana en ils tschintg idioms, resultassan sis direcziuns da translaziun (D-I, D-R; I-D, I-R; R-D, R-I). Da dubitar fiss en quest connex però, sch'ins chattass interpretas ed interprets simultans qualifitgads per tut las direcziuns, en spezial per la translaziun dal talian en il rumantsch e viceversa. Soluziuns reducidas (p.ex. mo translaziuns tudestg – talian e talian – tudestg) stessan en conflict cun il princip costituziunal dal tractament equal. La

realisaziun "pragmatica" che vegn pretendida per la translaziun simultana n'è betg vesaivla, ella fiss bain cumplexa e chaschunass gronds custs.

Tar la dumonda 2: Sco expensas unicas resultassan custs per installar sis cabinas da translaziun sco er custs per l'acquist e per l'installaziun d'in indriz da conferenza (connectur per l'ureglia, selectur per tscherner la lingua e reglader dal volumen a las piazzas da lavur) e d'in indriz da translaziun. Senza in project concret na pon betg vegnir fatgas indicaziuns exactas davart ils custs correspundents. Ils custs dastgasan dentant importar plirs tschientmilli francs. Vitiers vegnissan expensas periodicas per l'engaschament da las interpretas e dals interprets. Per interpreta u interpret e di da sesida stoi vegnir fatg quint cun custs da 1500 francs. Per garantir tut las translaziuns simultanas en il cussegl grond duvrassi sis interpretas ed interprets (ina interpreta u in interpret per direcziun da translaziun). Suenter in temp da lavur dad 1 ura sto ina interpreta u in interpret mintgamai vegnir substituì, perquai duvrassi per in di da sesida 12 interpretas ed interprets. Per di da sesida entir stuess ins far quint correspudentamain cun custs da 18 000 francs, cun en media 16 dis da sesida pia cun custs annuals da 288 000 francs. Questas supposiziuns areguard ils custs sa basan sin cumparegliaziuns cun ils chantuns Berna, Vallais e Friburg.

Tar la dumonda 3: La pratica vertenta observa la regulaziun legala concludida dal cussegl grond cun la lescha da linguas (art. 4 LLing). Ella resguarda particularmain l'aspect impurtant da la realisabladad pratica e chatta betg sco ultim er pervia da quai dapi blers onns gronda acceptanza, perquai ch'i dat in consens areguard il fatg ch'i dat secturs, nua ch'ils meds finansials limitads dal chantun pon vegnir applitgads en moda pli efficazia sut l'aspect da la promoziun da linguas.

Tar la dumonda 4: L'organisaziun e la structuraziun dal manaschi parlamentar è en emprima lingua chausa dal cussegl grond. Latiers tutga er la fixaziun da la lingua per las tractativas en il plenum ed en las cumissiuns.

En num da la Regenza

Il president:

Il chancelier:

Dr. Jon Domenic Parolini

Daniel Spadin